

NERA

Economic Consulting

November 2003

Regulácia sieťových odvetví v SR

Andrej Juris, Vice Prezident, NERA

Ciele regulácie

- Ekonomická efektívnosť
- Vyváženosť záujmov dodávateľov a odberateľov
- Administratívna uplatniteľnosť
- Zrozumiteľnosť
- Predvídateľnosť
- Rovnoprávnosť
- Transparentnosť

Hlavný cieľ regulácie je nastoliť podmienky podobné podmienkam na konkurenčnom trhu

Ako sa tieto ciele dosahujú?

Vytvorenie regulačného režimu s nasledujúcimi prvkami:

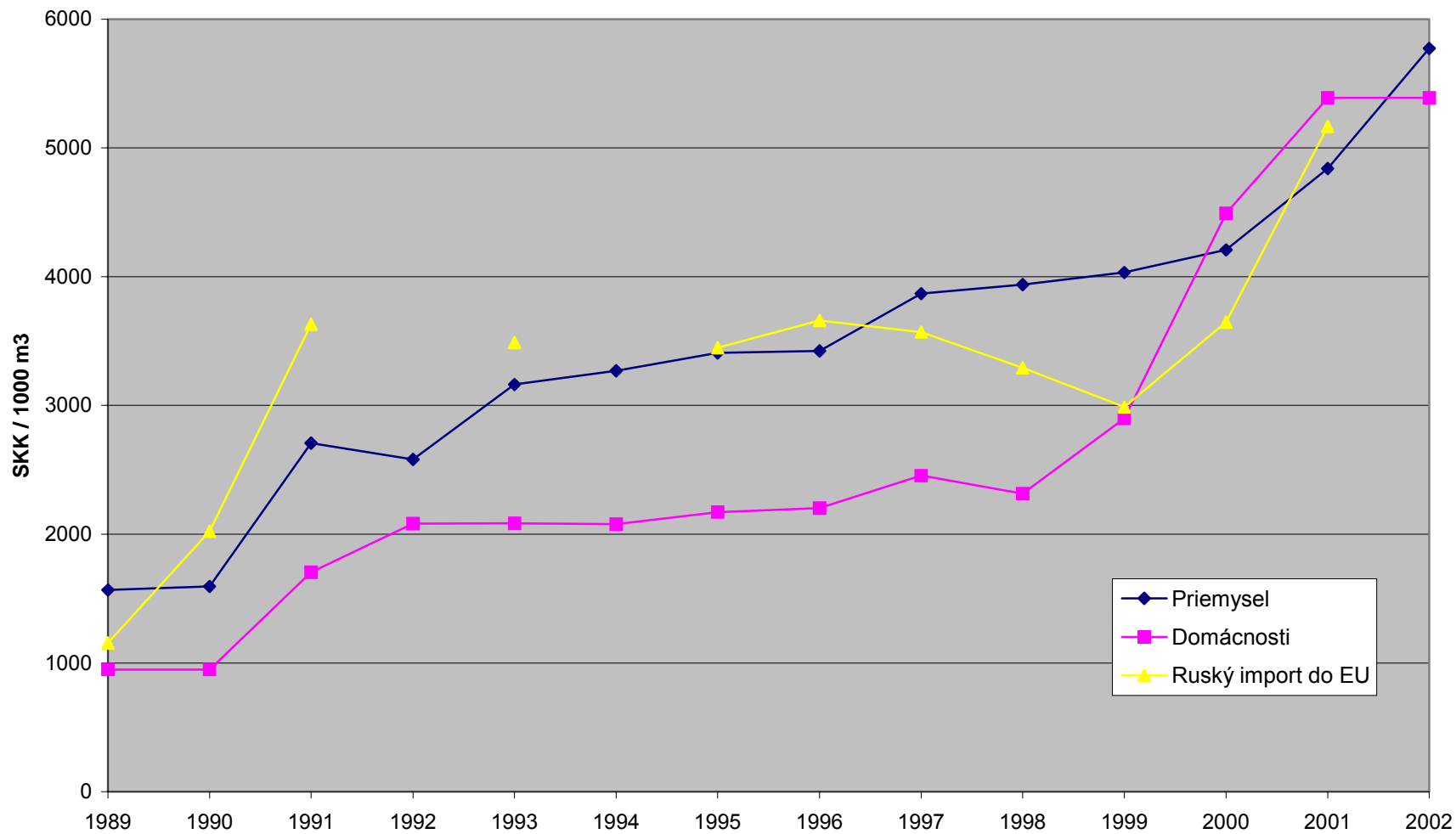
- Nezávislá a odborná inštitúcia regulátora
- Prijímanie rozhodnutí, ktoré sú zdôvodnené a verejné
- Časovo limitované konania
- Uzákonenie cieľov (napr., zákaz krížových dotácií)
- Transparentné a verejné konania pred regulátorom
- Zameranie sa na potreby regulovaného odvetvia a účastníkov

Regulácia včera

- Prevažovali politické nad ekonomickými rozhodnutiami
- Cenové deformácie - existencia krížových dotácií
- Komerčná (ne)schopnosť regulovaných subjektov (rast zadĺženia)
- Predvídateľnosť cien bola takmer nulová
- Transparentnosť – kto platil za čo?

Regulácia včera - výsledky

Nominálne ceny zemného plynu v SR

Regulácia dnes

- Oddelenie vlastníctva (MH SR) od regulácie (URSO)
- Nezávislý a profesionálny orgán (URSO)
- Kolektívne rozhodovanie (Regulačná rada)
- Zákonom stanovené ciele regulácie (podpora efektívnosti, vytvorenie prostredia blízkeho konkurenčnému)
- Uplatnenie overených regulačných metód (kompatibilita s EU)
- Vyrovnávanie záujmov zainteresovaných
- Verejné rozhodnutia

Regulácia dnes - výsledky

- Nanovo definovaná cenová regulácia - stanovenie maximálnych cien a spôsobov jej výpočtu
- Nákladové ceny a odstránenie krížových dotácií
- Pravidlá prevádzky a prístupu do sietí (Kódexy)
- Umožnenie obchodovania na liberalizovanom trhu s elektrinou
- Ochrana chránených odberateľov
- Zníženie regulačného rizika

Prijatý spôsob cenovej regulácie

Sú vytvorené dva mechanizmy na stanovenie cien:

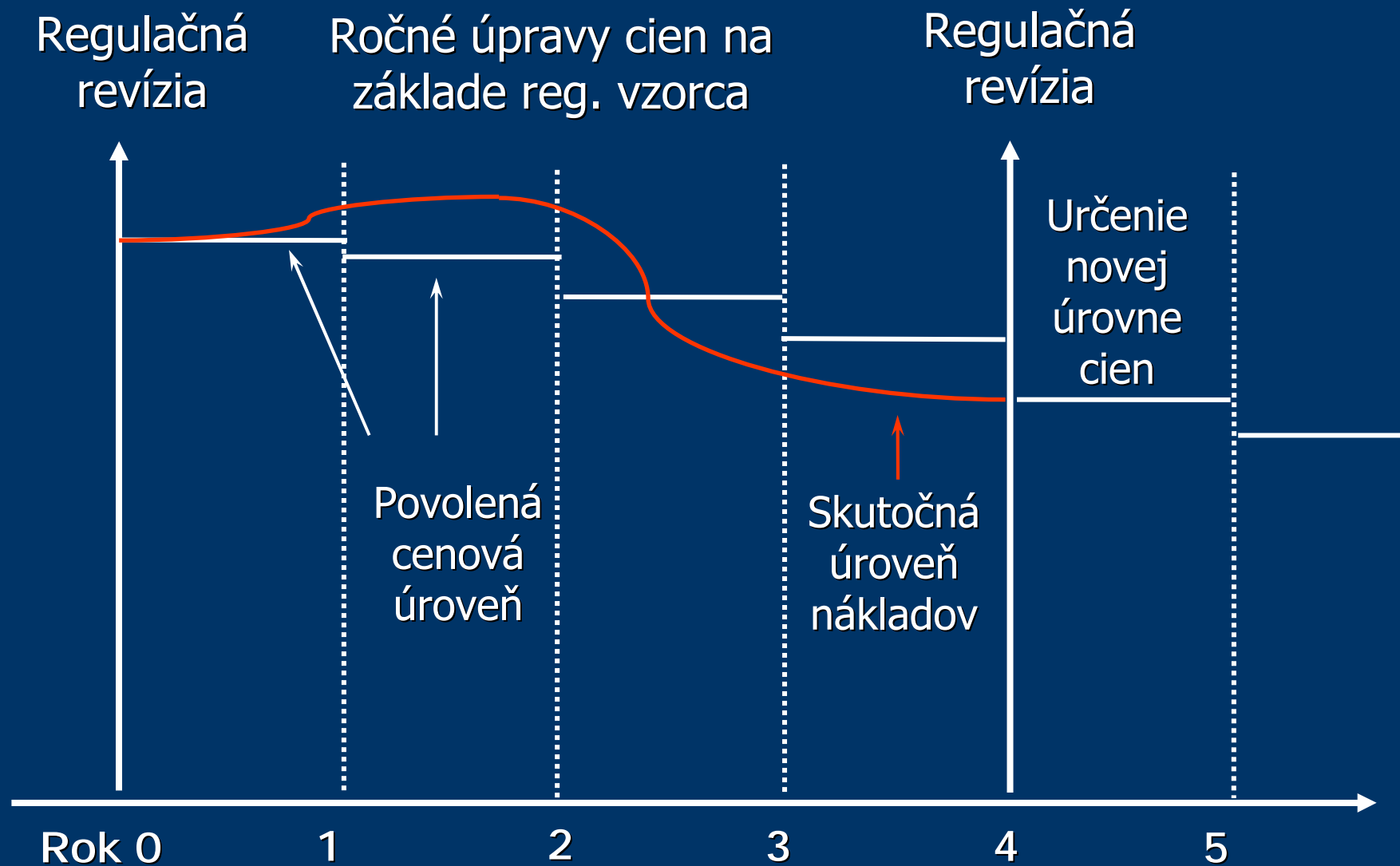
Regulačná revízia – na začiatku regulačného obdobia (3-6 rokov) regulátor určí ceny na základe komplexnej previerky nákladov

- Určenie nových cien stanovuje regulátor na základe jasných a transparentných metód a postupov

Ročné zmeny cien – maximálne ceny sa ročne menia na základe vopred určenej regulačnej formuly

Spôsob regulácie cien (príklad)

Regulácia zajtra

Bolo by vhodné zapracovať nasledovné prvky:

- Štandardizovať nezávislé postavenie regulačných úradov v SR (URSO, TÚ, iné)
- Formalizácia konania a metodiky pre cenovú reguláciu
- Stanovenie pravidiel obchodovania na liberalizovaných trhoch (plyn, elektrina)
- Stanovenie štandardov kvality služieb
- Implementácia nových direktív EÚ

Implementácia pravidiel EÚ

- Direktívy EÚ stanovujú nové pravidlá pre vnútorný trh s elektrinou a plynom
- Vybrané opatrenia:
  - Dodávka elektriny/plynu vo verejnom záujme
    - dodávka elektriny pre odberateľov v kategórii domácnosti ako aj, v prípade ich záujmu, maloodberateľov za regulované ceny a pri stanovených štandardoch kvality a spoľahlivosti dodávky
- Prevádzka systému
  - vytvorenie operátora systému, účtovne a manažérsky oddeleného od dodávky,
  - právne oddelenie od dodávky, najneskôr do 1.7.2007
  - ceny za prístup do sietí na úrovni marginálnych nákladov
  - systém vyrovnávania odchýlok, schválený regulačným úradom

Implementácia pravidiel EÚ

➤ Dodávka

- oddelenie účtovníctva pre dodávku chráneným odberateľom a oprávneným odberateľom.

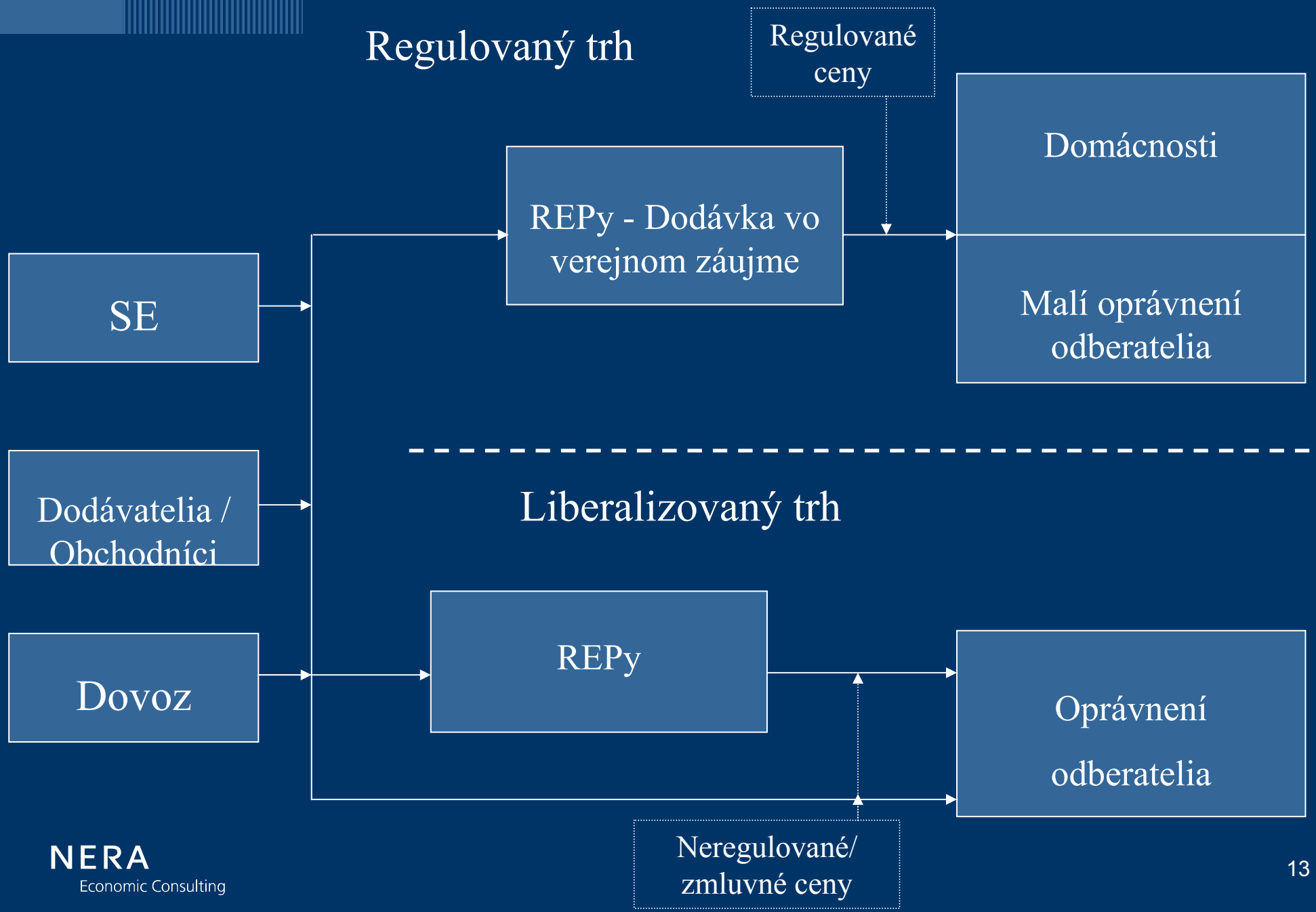
➤ Otváranie trhu (elektrina)

- od 1.7. 2004, oprávnení všetci odberatelia okrem domácností
- od 1.7.2007 oprávnení všetci odberatelia
- možnosť pomalšieho otvárania, avšak kompletne otvorenie trhu sa nemôže posunúť za 1.7.2007.

➤ Regulačný úrad

- zodpovedný minimálne za schvaľovanie cien za prístup ku sieťam, alebo metodiky regulácie a stanovovania cien
- schvaľuje pravidlá udeľovania prenosovej kapacity, pravidlá vyrovnávania odchýlok, pravidlá poskytovania prístupu do sietí, účtovné pravidlá pre oddelenie účtov jednotlivých činností
- toto “minimalistické” postavenie je aj v návrhu Energetického zákona.

Trh s elektrinou

Potrebné opatrenia

- Zmeny v celom legislatívnom rámci energetiky
  - Energetický zákon
  - Regulačný zákon
  - Vyhlášky, nariadenia, regulačné výnosy
- Stanoviť nové postupy a pravidlá
  - vydávania licencií, podmienky pripájania a poskytovania prístupu do sietí, účtovné pravidlá, služby vo verejnom záujme,
  - pravidlá trhu a vyrovnávania odchýlok,
  - podporu rozvoja obnoviteľných zdrojov, atď.
- Regulované podniky
  - vytvorenie samostatných účtov pre regulované činnosti,
  - príprava právneho oddelenia riadenia systému od dodávky,
  - príprava systému vyrovnávania odchýlok a iných pravidiel.

Termín 1.7.2004 sa blíži!

Andrej Juris

National Economic
Research Associates (NERA)

Tel: +421-904-621-908

+1-202-466-9257

Email: andrej.juris@nera.com

Web: www.nera.com